

Ulicoten heeft een schitterende MFA

Op vrijdag 27 september 2013 werd in Ulicoten het nieuwe multifunctionele centrum officieel geopend. Het nieuwe gebouw kreeg bij de opening de mooie naam 'BREMERPOORT'. Om tot een naam te komen was er een wedstrijd uitgeschreven. De winnares kwam tot de naam omdat het naastgelegen sportpark 'De Bremer' heet en achter het sportpark het riviertje 'De Bremer' loopt, waardoor het MFA nu de poort vormt.

Het hele proces, van het eerste overleg tot en met de opening, startte in 2006. Destijds heeft de gemeenteraad van Baarle-Nassau, op voorstel van de Fractie Ulicoten, een krediet beschikbaar gesteld om een IDOP te laten maken. Het PON kreeg de opdracht om dit plan op te stellen. Hiervoor

zijn meerdere dorpsbrede bijeenkomsten gehouden om alle wensen van de gemeenschap in beeld te krijgen. Al snel was duidelijk dat ingezet moest worden om te kiezen voor nieuwbouw ter vervanging van de basisschool en het verouderde dorps huis, wat ook te klein was geworden. Natuurlijk waren er veel meer zaken die aandacht vroegen maar de prioriteit lag duidelijk bij nieuwbouw voor de school en het dorps huis. Nadat het IDOP was gepresenteerd heeft de gemeenteraad in 2008 besloten een programma van eisen op te stellen. Er werd een stuurgroep en een projectgroep ingesteld om het project goed te begeleiden. Op 23 september 2010 om 21.16 uur heeft de raad een krediet goedgekeurd. Een gejuich klonk van de tribune en de burgemeester feliciteerde Ulicoten: "Het is jullie van harte gegund." >>>

In deze KERNKRACHT onder andere:

Column voorzitter

Pagina 3

Reactie op rapport

Veerkrachtig Bestuur
in Brabant

Een advies voor de versterking
van regionale samenwerkings-
kracht in Noord-Brabant

Pagina 4

Kleine scholen van
onschatbare waarde

Pagina 8

Cooperatieve
dorpwinkel SHop

Pagina 10

>>>

Daarna ging men aan de slag met de architectenkeuze en de aanneemingsprocedure. Begin 2012 startte de sloop van de oude school, omdat de schoolkinderen intussen verhuisd waren naar tijdelijke schoollokalen. De nieuwbouw is voorspoedig en volgens planning verlopen. Na 180 werkbare dagen is de hele nieuwbouw gerealiseerd. Een nieuwe school, een dorps huis en een grote sportzaal met inschuifbare tribune, voor meerdere doelen te gebruiken. Nadat de oude sportzaal gesloopt was, zijn op die plek nog een mooie parkeerplaats en fraai dorpsplein aangelegd.

In het nieuwe gebouw komen de basisschool, het dorps huis, het dienstencentrum en Kober kinderopvang samen. Het dorps huis draagt de zorg voor onderdak van alle verenigingen in Ulicoten. Het dienstencentrum bestaat al enkele jaren en voorziet in een grote behoefte. Het dienstenpakket bestaat onder andere uit: bemiddeling Alphahulp, gemeentelijk gerelateerde diensten, postkantoor, diensten van Rabobank en woonstichting Leystromen, het afhalen van medicijnen en vers brood, uitleen van boeken, spreekuur van de huisarts,

fysiotherapie, prikpost, stomerij depot en bemiddeling tussen vraag en aanbod van vrijwilligers.

Daarmee heeft Ulicoten een geweldige voorziening om de leefbaarheid te bevorderen. Maar om de leefbaarheid te verbeteren heb je mensen nodig. Zij moeten het samen doen door activiteiten te organiseren en vooral door zoveel mogelijk mensen erbij te betrekken. Daardoor ontstaat

sociale cohesie en wordt de leefbaarheid verbeterd. Ulicoten is blij met de 'BREMERPOORT' met dank aan de gemeente Baarle-Nassau, de provincie Noord-Brabant, Leader-Europa, Oranjefonds en VSBfonds. Wij hopen tientallen jaren gebruik te kunnen maken van deze belangrijke voorziening. <<<

Frans Vriens

Breedband via glasvezel een must in West-Brabant

Op 11 november was de door Regio West-Brabant (RWB) georganiseerde Breedbandconferentie. Verschillende partijen hebben daar hun aanpak en kijk op breedband gedeeld. De intentie van deze bijeenkomst was inzicht te geven in het waarom en hoe te komen tot een regionaal dekkend breedbandnetwerk (zowel in de buitengebieden, kernen en bedrijventerreinen waar nog geen glasvezel is gerealiseerd). Daarbij zijn zowel het economisch als het maatschappelijk belang van breedband belicht. Het maatschappelijke belang zit met name in het bieden van betaalbare goede zorg. Middels een 'beeldver-

binding' via glasvezel kunnen burgers contact houden met zorgverleners om zodoende langer thuis te kunnen blijven wonen. Een breedbandverbinding biedt dus kansen voor de gezondheidszorg, behoud van de welvaart en geeft individuen autonomie. Een gebied wordt hierdoor leefbaarder en economisch aantrekkelijker.

Tijdens de bijeenkomst is gebleken dat tal van gemeenten (onafhankelijk van elkaar) op een of andere manier bezig zijn met breedband. Er is de voorkeur uitgesproken voor een meer regionale aanpak/ondersteuning, waarbij echter de lokale initiatieven

gewoon kunnen doorlopen. De Regio (RWB) werkt daarvoor een voorstel uit, waarin wordt aangegeven hoe we in gezamenlijkheid, op de meest efficiënte en voordelige manier, kunnen komen tot een regiodekkend breedbandnetwerk, zonder daarbij in de autonome bevoegdheden te treden van de verschillende gemeenten. Het streven is om eind januari 2014 een concreet voorstel op hoofdlijnen voor te leggen. <<<

Heleen van Exsel

Coördinator Infopunt Leefbaarheid RWB

COLOUIMN

Zo klein als mogelijk en zo groot als noodzakelijk

Er is onlangs een rapport uitgebracht 'Veerkrachtig bestuur in Brabant'. We hebben als vkknb op dit rapport gereageerd naar de provincie. Een gemeente moet er vooral zijn voor haar inwoners. De schaalgrootte van een gemeente mag geen doel op zich zijn. Het is een hulpmiddel om de juiste voorzieningen, de goede producten en bekwame diensten te verlenen en te realiseren voor haar inwoners. Een gemeente dient samen met inwoners en dorpsraden vorm en inhoud te geven aan wonen, werken en leven. Dit doet ze samen met de vele partners; onderwijs, ondernemers en maatschappelijke organisaties. En een lokale overheid moet vooral niet alles zelf willen doen. Ze moet dienstverlenend zijn aan haar inwoners.

In een wereld van groot, groter, grootst willen wij juist pleiten voor kleinschaligheid. Niet van bovenaf bedenken wat goed is voor een ander maar geloven in de kracht van de bewoners zelf. En dan kan het zeker nodig zijn om regionaal samen te werken op het gebied van het sociaal domein en de economie. Maar dan van onderop, rekening houdend met de historische grenzen en identiteit van een gebied. Zo kan het voorkomen dat een gebied zelf kiest voor elkaar, zoals Veghel, Schijndel en St. Oedenrode, op een andere manier dan de onderzoekscommissie aanvankelijk had voorzien. Ook West-Brabant kent dergelijke voorbeelden.

In een lezing sprak Herman Wijffels over de overgang naar een nieuw tijdperk: van industriële samenleving

naar een kennis- en informatiesamenleving. Als gevolg van de industriële ontwikkeling heeft vrijwel iedereen een opleiding genoten, zodat men kan participeren in plaats van dat men gestuurd wordt. Die ontwikkeling sluit aan bij de wensen van inwoners om betrokken te zijn bij de lokale besluitvorming. Er ontstaan op dit moment tal van lokale initiatieven waarbij bewoners zelf de bestuurlijke kar trekken, zoals coöperaties op het gebied van zorg, energievoorziening en glasvezelinfrastructuur. De kracht van de lokale en regionale gemeenschappen zijn de fundamenten waarop de toekomstige bestuurlijke organisatie moet worden gegrondvest.

Voor de nieuwe werkelijkheid waarin gemeenten en provincies zich moeten opstellen als partner is een goed

contact en een plaats dicht bij de burger noodzakelijk. Dat is de bestuurlijke opgave voor de komende tijd. De ontwikkelingen komen van onderop; van de dorpsraden en haar inwoners. Daar hoort een begrenzing bij zo klein als mogelijk en zo groot als noodzakelijk. <<<

Ingeborg Verschuuren
Voorzitter VKKNB

twitter

U kunt nu ook de tweets van Ingeborg Verschuuren op Twitter volgen:
twitter.com/iverschuurenvkk

Reactie op rapport 'Veerkrachtig Bestuur in Brabant'

VKKNB reactie op 'Veerkrachtig Bestuur in Brabant', een advies voor de versterking van regionale samenwerkingskracht in Noord-Brabant.

De Adviescommissie Krachtig Bestuur in Brabant heeft op 14 juni 2013 haar eindrapport gepresenteerd. De commissie heeft 10 aanbevelingen voor meer samenwerkingskracht geadviseerd, waarbij onder andere schaalvergroting voor (kleinere) gemeenten wordt aanbevolen en versterking van samenwerkingsverbanden noodzakelijk wordt gevonden.

De vereniging kleine kernen noord-brabant onderschrijft de noodzaak om tot regionale samenwerking te komen om de sociaal-maatschappelijke taken en nieuwe taken op gebied van Jeugdzorg, Passend Onderwijs, AWBZ en Arbeidsparticipatie uit te voeren. Wij constateren dat die taken, die door de rijksoverheid worden gedecentraliseerd naar de gemeenten, momenteel worden ondergebracht in regionale samenwerkingsverbanden. Daarmee kan ook een kleine gemeente voldoen aan de vereisten om dergelijke taken uit te voeren.

De adviezen zijn volgens de Klankbordgroep van maatschappelijke organisaties, waaronder VKKNB, nog te weinig gebaseerd op de toekomstige ontwikkelingen in de maatschappij, waar vanuit de zelfsturing overall initiatieven ontstaan en ook bestuurlijke consequenties (zullen) hebben.

Zelforganisatie versus Mega-organisatie

In een lezing van Herman Wijffels op de coöperatiedag 2012 sprak hij over de overgang naar een nieuw tijdperk: van industriële samenleving naar een kennis/informatie samenleving. Als gevolg van de industriële ontwikkeling heeft vrijwel iedereen een opleiding genoten, zodat men kan participeren in plaats van dat men gestuurd wordt.

Die ontwikkeling sluit aan bij de wensen van inwoners om betrokken te zijn bij de lokale besluitvorming. Er ontstaan op dit moment tal van lokale initiatieven waarbij bewoners zelf de bestuurlijke kar trekken, zoals coöperaties op gebied van zorg, energievoorziening en glasvezelinfrastuctuur. De kracht van de lokale en regionale gemeenschappen zijn de fundamenten waarop de toekomstige bestuurlijke organisatie moet worden gegrondvest.

De Adviescommissie is nog bezig met megastructuren van de vorige eeuw op te tuigen, die niet zullen voldoen aan de wensen en eisen van deze eeuw.

Voor de nieuwe werkelijkheid waarin gemeenten en provincie zich moeten opstellen als partner is een goed contact en een plaats dicht bij de burger noodzakelijk.

Dát is de bestuurlijke opgave voor de komende tijd. Die bereik je niet alleen met schaalvergroting en bijbehorende vermindering van het aantal volksvertegenwoordigers als gevolg van gemeentelijke fusies. Uitgangspunt in de netwerksamenleving is dat de ontwikkelingen van onderop komen.

De kunst van het samen leven

In de culturele agenda van de afgelopen jaren heeft Noord-Brabant een slogan gekozen die Brabant typeert: 'De kunst van het samen leven'. Het zijn de dingen die we dagelijks in de praktijk brengen. Dat hebben we van onze ouders en voorouders geleerd. Vanuit de kleine gemeenschappen hebben bewoners laten zien dat ze samen sterker staan en een grote onderlinge binding hebben. Ze hebben vaak ook creatieve ideeën om met elkaar te werken aan de verbetering van de leefbaarheid, waardoor de sociale cohesie wordt versterkt. Nieuwe innovatieve economische dragers geven een extra steun aan de sociale cohesie. Daarbij ontstaan nieuwe samenwerkingsvormen van onderop die vervolgens ook de gemeente en overige organisaties zoals de woningcorporaties, onderwijsorganisaties, verzorgingsorganisaties en ondernemers nodig hebben om mee samen te werken. Om dan dicht bij de burger te blijven dient de schaal van de gemeenten ook zo klein als mogelijk en zo groot als noodzakelijk te worden. >>>

>>>

Uit allerlei studies blijkt dat voorgaande herindelingen vooral de afstand tussen burger en bestuur hebben vergroot. Hoe groot een samenwerkingsverband moet zijn is vooral afhankelijk van de aard en het doel van de samenwerking. Het kan dus zijn dat voor economische activiteiten een grotere schaal noodzakelijk is.

De omgeving, het platteland met zijn dorpen, is een wezenlijk onderdeel van de Brabantse gemoedelijkheid, die zo kenmerkend is met al zijn culturele en historische activiteiten. Naast het grote aanbod van culturele activiteiten in Brabant is er ook veel te beleven op het gebied van landschap en natuur; dit vormt een welkome aanvulling op het culturele aanbod in de steden.

Vitaal Platteland

De vereniging kleine kernen noord-brabant spreekt zich nadrukkelijk uit voor een evenwichtige demografische samenlevingsopbouw in de kleine kernen. Een samenlevingsopbouw die de duurzaamheid van de kernen bevordert en de sociale dorpscohesie in stand houdt.

Voor een goede inbedding van de belangen van kleine kernen is de provincie een belangrijke bestuurlijke speler, met zijn bestuurlijke taken gericht op de ontwikkeling van Brabant als geheel en een sterke oriëntatie

op het platteland. De Mozaïek van Brabant heeft een bestuurlijke kracht van de provincie nodig om stad en platteland te laten samenwerken.

Relatie stad-platteland

De vereniging kleine kernen noord-brabant wijst nadrukkelijk op het belang van de ontwikkeling van een sociaal duurzaam Brabants platteland, in relatie tot de stedelijke ontwikkeling. Een strikte scheiding is niet wenselijk!

De vereniging kleine kernen noord-brabant wil een evenwichtige benadering van de Brabantse steden ten opzichte van het platteland. De teneur van het rapport duidt echter op een uitgangspunt van primaat voor de steden.

Een sterke scheiding tussen stad en platteland heeft directe consequenties voor de sociale samenhang van stad en platteland. Werken we toe naar een sociaal duurzaam Brabant, dan is een heterogene bevolkings-samenstelling een voorwaarde om dit te bereiken.

Omdat bereikbaarheid en vervoer belangrijke onderdelen vormen van de sociaal-economische structuur van het platteland, willen wij er graag in deze context melding van maken, met name vanwege de integrale benadering van keuzes.

Ook de digitale bereikbaarheid van het platteland vormt een aandachtspunt, waarin de provincie een belang-

rijke sturende en faciliterende rol kan vervullen.

Toekomstige bestuurlijke organisatie

Vertalen we dat naar bestuurstermen in Brabant en de ontwikkelingen die nu plaatsvinden, dan zien we een samenwerking op regionale schaal ontstaan voor meerdere beleidsterreinen. Veiligheidsregio, GGD, Politie, Brandweer en RUD zijn al georganiseerd op de Brabantse regionale schaal en op dit moment worden in elke regio de voorbereidingen getroffen om ook de transitieopdrachten vanuit het rijk op die regionale schaal te organiseren.

Bij succesvolle samenwerkingen zijn historische grenzen van belang om te betrekken bij de bestuurlijke indeling van regionale samenwerking: hoe groot moet een regio zijn en hebben ze historisch iets met elkaar? Wat vormt het historisch DNA voor samenwerking en welke is de natuurlijke beweging van dorpsbewoners naar de nabije steden?

Uit allerlei ontwikkelingen blijkt dat de historische structuren een fundament zijn, waardoor gemakkelijker samenwerking ontstaat dan door gedwongen opgelegde constructies. Ook de historische verschillen tussen zand en klei spelen daarbij nog een rol. Om burgerparticipatie tot volle wasdom te laten komen is het nodig om regels te schrappen en/of beter op elkaar af te stemmen, liefst op regionale schaal (zonder een extra bestuurslaag te creëren).

De omvang van onze bestuursorganisaties zullen we zodanig moeten inrichten dat burgerparticipatie mogelijk is: dus dicht bij de mensen, zo klein als mogelijk en zo groot als noodzakelijk, waarbij alleen initiatieven van onderaf, om te komen tot een fusie van gemeenten, worden gehonoreerd.

<<<

Wim van Lith

Wij zitten op Facebook!

De vereniging kleine kernen noord-brabant is nu ook te vinden op Facebook! Hier plaatsen wij berichten over nieuws van kleine kernen en het platteland, over leefbaarheid, evenementen of nieuws over acties en activiteiten.

Meldt u dus snel aan en 'Like' ons. Op die manier wordt u fan van de vereniging kleine kernen noord-brabant en wordt u automatisch

op de hoogte gehouden van al het nieuws rondom kleine kernen en leefbaarheid. Dan bent u verzekerd dat u niets mist!

Even voorstellen

Ik stel mij op dit podiumplaatsje graag aan u voor. Ik ben Hanneke Neutkens, 48 jaar en ik woon al heel wat jaren samen met Angelo Somers. Inmiddels wonen wij van onze 25 jaar samen al ruim 10 jaar op de Welberg. 'Op de Welberg' is het in de volksmond. Welberg is een van de vijf kernen van de gemeente Steenberg in West-Brabant met De Heen, Dinteloord, Kruisland en Nieuw-Vossemeer.

De wereld staat nooit stil. Als je jong bent en op een dorp woont, weet je nog niet wat de wereld te bieden heeft en heb je al helemaal geen benul dat de wereld uit diverse leefwerelden bestaat. Als je dan gaat studeren in een grote stad dan kom je andere zaken tegen, in een groter verband en ander perspectief. Wanneer je dan terug zou keren naar je dorp dan breng je die andere ervaring, kennis en inzichten mee. Dan zie je dat je misschien bepaalde zaken in de kleinere leefgemeenschap wilt behouden, versterken of noodzakelijkerwijs anders wilt inrichten. Misschien wil je dan, net als ik, je hard maken voor de leefbaarheid in je dorp of via de politiek de plaatselijke belangen gaan behartigen.

Omdat ik naast mijn vaste baan iets anders wilde doen, ben ik sinds maart dit jaar begonnen als voorzitter van de Dorpsraad Welberg en kwam ik terecht bij de vereniging kleine kernen noord brabant. Ik reageerde op de vacature van bestuurslid voor de regio West-Brabant omdat ik dat regionale als een mooi verlengstuk zie van het werk voor de dorpsraad. In september ben ik dan als aspirant bestuurslid aan de slag gegaan. Aspirant, want mijn bestuurslidmaatschap moet nog worden goedgekeurd door de ledenvergadering, ergens begin 2014.

Wat kan ik inbrengen als bestuurslid? Mijn achtergrond: ik heb in dorpen en in de stad gewoond, ik ben naar

school gegaan in het dorp en heb gestudeerd in de grote stad. Ik heb verschillende studies gedaan: van kunstacademie tot Bestuurskunde en dingen daar tussenin. En, omdat ik als ambtenaar werkzaam ben, spreek ik de 'taal' van de overheid en denk ik dat ik beleid en uitvoering dichterbij de dorpsraad en de VKKNB kan brengen. Voor mij is het in ieder geval makkelijk schakelen met de gemeente.

Ik doe dit vanuit de waardering die ik voor kleine kernen voel. 'Klein' laat vaak zien waar het groot in kan zijn. Of dat nou het saamhorigheidsgevoel is, de inzet van vrijwilligers voor zaken als de voetbal, de kerk of het carnaval of dat het bepaalde dorpsproblematiek onder de aandacht weet te brengen van de gemeenteraad. Ga maar na, er zijn al vele lokale, politieke partijen uit initiatieven voortgekomen en die weten doorgaans aardig het hoofd boven water te houden. Voor initiatieven heb je kartrekkers nodig en daarbij vele, vrijwillige handen en inzet. Ik wil als vrijwilliger ook bijdragen aan mijn eigen dorp maar ook daarbuiten. Dat kost tijd en energie maar dat geeft niet want ik word er rijker van om op vrijwillige basis, anders dan via mijn werk bij de gemeente Roosendaal, aan een netwerk te bouwen, expertise op te doen, bekend te raken met bepaalde onderwerpen die van belang zijn voor de leefbaarheid in onze dorpen in relatie tot actuele ontwikkelingen. Actuele ontwikkelingen zoals krimp,

een kleinere overheid, de transities op het gebied van zorg, jeugd en werk waardoor meer beroep gedaan wordt op zelfredzaamheid van mensen, burgerkracht en participatie. De zorg wordt anders ingericht, de hulpverlening aan jongeren en het gezin wordt anders ingericht, arbeid en scholing gaan boven een uitkering. Die ontwikkelingen hebben gevolgen voor onze woonomgeving, sociale, sportieve en culturele voorzieningen, onderwijs, arbeid en ga maar door.

Bij al dit soort ontwikkelingen, vind ik, ligt de kracht van de VKKNB. De mensen van de VKKNB pikken signalen op, luisteren naar de mensen in de kleine kernen. Onderwerpen die leven onder u, die de actualiteit hebben of die zich met het oog op de toekomst aandienen, die vinden gehoor bij onze vereniging. Als vereniging kunnen wij dan zorgen om zaken op de agenda te krijgen, te lobbyen bij overheidsorganisaties of bij andere partijen. Door bewust de samenwerking te zoeken en partnerschappen aan te gaan, weten we ons gezamenlijk groot te maken voor uw en daarmee Brabants welzijn. En dat is waar mijn hart sneller van gaat kloppen en waaraan ik mijn steentje wil bijdragen. <<<

Met een vriendelijke groet,
Hanneke Neutkens

Werkplan VKKNB 2014

'Van onderop' is het kernbegrip van de missie van de vereniging kleine kernen noord-brabant (VKKNB). Centraal staat het van onderop organiseren en ondersteunen van bewonersinitiatieven in de kleine kernen. Het moet van de bewoners zelf komen. Het motto hierbij is: 'klein is het nieuwe groot'. Dit sluit aan bij de kanteling, waarbij bewoners steeds meer zelf moeten regelen om te kunnen (blijven) participeren in de samenleving.

Om dit mogelijk te maken ondersteunt de VKKNB ook in 2014 de dorpsraden in de kleine kernen. Dit doet zij op diverse manieren, maar het uitgangspunt hierbij is de samenwerking met anderen, die hierin versterkend kunnen zijn. Samen komen tot doen, tot een innovatieve aanpak van leefbaarheidsvraagstukken.

Naast ondersteuning blijft de VKKNB bovenal een belangenbehartigings-

partij, met als doel de belangen van de kleine dorpen en het platteland van Noord-Brabant te behartigen. Dit in de ruimste zin van het woord en telkens daar andere invulling aan gevend, passend bij en anticiperend op de actuele ontwikkelingen.

Krachten bundelen door samenwerking, participatie van dorpsbewoners in relatie tot overheidsparticipatie bij bewonersinitiatieven, ondernemende en innovatieve aanpakken van leefbaarheidsvraagstukken en kennisdeling staan bovenaan de agenda van de VKKNB in 2014! Uitdagingen waar we met veel plezier mee aan de slag zullen gaan.

Juist in een tijd waarin er een groot appèl wordt gedaan op de eigen verantwoordelijkheid en participatie van burgers, willen we ons meer dan ooit laten inspireren door onze leden. In 2014 doen we dit onder andere door onze leden actief te gaan opzoeken

www.netwerkdurzamedorpen.nl

en met hen keukentafelgesprekken te voeren, maar bijvoorbeeld ook door kennisdeling tussen dorpsraden en andere betrokkenen te stimuleren middels het digitale medium www.netwerkdurzamedorpen.nl. Meer informatie over de inzet van VKKNB in 2014 is te vinden in het volledige werkplan 2014, dat beschikbaar is op onze website www.vkknnoordbrabant.nl <<<

Ingeborg Verschuuren
Voorzitter VKKNB

Grensdorpen verleggen grenzen

Op 9 oktober kwamen vertegenwoordigers van vier grensdorpen in het gemeenschapshuis van Wernhout bijeen: Achtmaal, Nispen, Ossendrecht en Wernhout. Tijdens deze eerste bijeenkomst, die op initiatief van de Dorpsraad Wernhout en met ondersteuning van de VKKNB en ZET was georganiseerd, is nader kennis met elkaar gemaakt en heeft een eerste verkenning plaatsgevonden over de leefbaarheidsvraagstukken die er in de vier dorpen leven.

De bijeenkomst heeft een paar zaken opgeleverd. In de eerste plaats zijn ervaringen gedeeld en kennis uitgewisseld. Een aantal vraagstukken over leefbaarheid zijn op tafel gelegd, zoals het tekort aan passende huis-

vesting voor senioren en jongeren, het leegstandprobleem, het gebrek aan winkelvoorzieningen, de overlast van drugshandel en het wegtrekken van kinderen naar onderwijsinstellingen in België. Op de tweede plaats is geconstateerd dat, hoewel de genoemde thema's en/of vraagstukken herkenbaar zijn, deze thema's niet voor ieder dorp in dezelfde mate gelden. Het ene thema wordt wel gedeeld met een andere kern, maar het andere thema niet. Kortom, er bestaan overeenkomsten, maar ook verschillen.

In de derde en laatste plaats heeft de bijeenkomst opgeleverd dat er vervolg wordt gegeven aan deze samenkomst want er blijkt een grote behoefte te zijn aan het uitwisseling van kennis, kunde en ervaring. Er

wordt gezamenlijk een traject aangegaan, waarin nader op thema's wordt ingezoomd en wordt bekeken of van daaruit dwarsverbanden kunnen ontstaan. Die verbindingen kunnen mogelijk leiden tot het versterken van elkaar door bovenlokaal met elkaar op te trekken. Hiervoor is het wel nodig het overlegverband te verbreden met andere grensdorpen.

Het vervolg van deze eerste grensdorpenbijeenkomst is al op 10 december in Dorpshuis Nisipa te Nispen. Nu met meer grensdorpen, want naast Wernhout, Nispen, Achtmaal en Ossendrecht, zijn óók de grensdorpen Putte, Galder-Strijbeek, Ulicoten, Wouwse Plantage, Huijbergen, Schijf en Essen van de partij. <<<

Jan Backx, bestuurslid VKKNB

Kleine scholen in West-Brabant zijn van onschatbare waarde

Basisscholen met minder dan 100 leerlingen moeten uiterlijk in 2019 de deuren sluiten, terwijl de ondergrens voor scholen in dunbevolkte gebieden nu op 23 leerlingen ligt! Dit adviseerde de Onderwijsraad van het ministerie van Onderwijs in februari 2013. 1) Omdat het aantal jongeren terugloopt door ontgroening in de dorpen en 2) door financiën/bezuinigen in verband met de crisis. De Onderwijsraad vindt dat kleine scholen te duur zijn en dat hierdoor de onderwijskwaliteit in het geding is. Staatsecretaris van onderwijs Sander Dekker zegt dat scholen meer moeten samenwerken.

Kinderdagverblijf Dikkertje Dap in Oud Gastel

De onderwijswereld in kleine kernen is in rep en roer en die hebben we in West-Brabant benaderd: een kleine school in een dorp is van onschatbare waarde voor de leefbaarheid in een kleine kern. Geen wonder dat de directeur Openbaar Basis Onderwijs (OBO) het treffend samenvatte: "Een dorp zonder basisschool is als een dorp zonder ziel". Wethouders, schoolbestuurders, leerkrachten en niet in de laatste plaats ouders, maken zich zorgen over de toekomst van het onderwijs in de kleine kernen waar jaarlijks een terugloop is van 2% leerlingen.

Quick Scan

Een *quick scan* is gemaakt bij onderwijsinstellingen in West Brabant; de Borgesiusstichting in Oudenbosch, 18 basis- en 5 peuterscholen met ± 385

personeelsleden en 3800 leerlingen, directeur Johan van den Buijs. De Stichting Openbaar Basisonderwijs West-Brabant (OBO) in Roosendaal, 17 scholen ± 3200 leerlingen, directeur Ad Goossens. Brede School Moerdijk in de gemeente Moerdijk, procescoördinator Jos Wielders en Stichting Kinderopvang Oud Gastel (St KOOG), voor- en naschoolse kinderopvang, directeur Fred Lambregts.

Visie

Alle instellingen erkennen dat scholen onder druk staan, met name in de kleine kernen. Ze zijn ook unaniem van mening dat sluiting van kleine scholen de nekslag betekent voor de leefbaarheid in de kernen. Allen vinden dat samenwerken in de brede zin van het woord de sleutel tot succes is in de strijd tot behoud van scholen. Als de

ontgroening doorzet, en daar ziet het naar uit, worden de huisvestings- en personeelskosten te hoog en liggen de leeftijden in de groepen te ver uit elkaar. Men denkt over 'dependances' in dorpen als onderdeel van een grote school in een andere kern om zodoende de overheidsgelden te garanderen. Daarmee wordt de zelfstandigheid opgeheven en is de dependance onderdeel van een groter geheel. Inmiddels heeft de staatssecretaris het getal van 100 leerlingen los moeten laten, omdat er in de Tweede Kamer geen politieke meerderheid voor is. Dit neemt niet weg dat de dreiging er nog steeds is. Immers, de premie voor kleine scholen stopt per januari 2015. De dorpsraad van Weebosch, gemeente Bergeijk, is met drie andere kernen uit het land naar Den Haag gestapt. Ze hopen zo een pilot te kunnen bedingen. De staatssecretaris heeft het nog in beraad.

Schooltjes in West Brabant

Grote zorgen maakt het OBO zich over de het onderwijs in het dorp Drimmelen. Het huidige aantal van 15 leerlingen is te laag om behoud van de school, met dezelfde kwaliteit, verantwoord te garanderen. "Een dorp zonder school, is een dorp zonder ziel," klinkt het wrang. De school is toch het verbindende element in de kleine gemeenschap!

"Een dorp zonder school, is een dorp zonder ziel"

'De Steiger' in Stampersgat is dit schooljaar gegroeid naar 115 leerlingen! Deze groei biedt geen garantie voor de toekomst, want het aantal geboorten per jaar (5) blijft laag. De uitdrukking: klein maar fijn gaat, zo lijkt het, niet meer op voor kleine scholen. >>>

>>>

De Brede School Moerdijk (BSM): door samenwerking tussen schoolbesturen en gemeenten is een convenant gesloten met de gemeente Moerdijk. Voor 2011 t/m 2013 was € 135.000,- geormerkt voor het platform BSM van 12 scholen. Nu, november 2013 ziet het er naar uit dat eenzelfde bedrag voor 12 andere scholen weer beschikbaar wordt gesteld. Krimp en ontgroening is en blijft een groot probleem dat niet alle scholen willen inzien. De komende periode zal Brede School Moerdijk nadrukkelijk samenwerking met meerdere partijen zoals het OBO, Borgesius, De Waarden opzoeken, maar ook woningbouwverenigingen en dorpsraden zijn welkom als gesprekspartner, aldus Jos Wielders.

Deze visie sluit naadloos aan bij die van wethouder Jan Paantjens van de gemeente Halderberge. Hij ziet op termijn een samenwerking ontstaan tussen bijzonder- en openbaar onderwijs, zoals in Moerdijk. Dit een reëel toekomstbeeld zegt de wethouder.

Onderwijsmethode en kinderopvang

“Het grootste probleem is niet het onderwijs, maar de opvoeding. Sociale cohesie ontbreekt tegenwoordig”, stelt Ad Goossens. De directeurs zijn huiverig voor de ‘Steve Jobs onderwijsmethode’. *Tablets* zijn een hulpmiddel en kunnen geen meester of juf vervangen! Ambachtelijk werken, zoals schrijven, is essentieel voor het onderwijs én de vorming van de leerling, nu en in de toekomst. Alle partijen vinden het een reëel gevaar dat bij teveel digitaal onderwijs de noodzakelijke sociale contacten van de kinderen verwateren.

Crisis in de kinderopvang

In de eerste helft van dit jaar sloten maar liefst 48 stichtingen, noodgedwongen de deuren in Nederland. De landelijke teruggang is 25% , maar in sommige regio's is er 50% vraaguitval.

BS De Steiger in Stampersgat die omgetoverd wordt tot MFA

OBS De Linde in Oud Gastel

Stichting Kinder Opvang Oud Gastel (St. KOOG) is in 1972 uit een particulier initiatief geboren. De stichting is altijd zelfstandig gebleven en heeft zich nooit aangesloten bij de Kober groep, de overkoepelende organisatie voor kinderopvang in West-Brabant.

De actuele vraag is of het financieel haalbaar is voor kinderopvang St. KOOG om in het nieuwe MFA van Stampersgat te participeren? Terwijl er vroeger 5 volle dagen opvang was, is het nu dat op Stampersgat nog maar 2 dagen gebruik gemaakt wordt van de kinderopvang. De huisvestingskosten in de MFA zijn haast onbetaalbaar. De oorzaak van vraaguitval is de financiële crisis en het faillissement van bedrijven. Opa en oma worden vaker ingeschakeld

en je ziet ook steeds meer de ongewenste ontwikkeling van ‘sleutelkinderen’, kinderen van jonge leeftijd die alleen thuis worden gelaten omdat naschoolse opvang niet langer betaalbaar is.

Hoe nu verder? Lambregts denkt aan het Belgische onderwijssysteem, een school die kinderen en kleuters opvangt vanaf 2 jaar tot 12 jaar. Er gaan stemmen op bij de zuiderburen om dit uit te breiden naar 18 jaar. Maar voor een kleine kern is dat absoluut niet haalbaar.

De strijd om het kind en de leefbaarheid in kleine kernen is nog lang niet gestreden. <<<

Marijke Timmermans
Antoon Koevoets

Coöperatieve dorpswinkel 'SHop'

Op zondag 14 april 2013 is de SHop geopend. De SHop is een coöperatieve dorpswinkel met bijna 100 leden en 40 vrijwilligers. De naam SHop staat voor 'Someren-Heide ontmoetingsplaats' en is mede tot stand gekomen onder de paraplu van het IDOP (gebouw) en een subsidie van het Rabobank coöperatiefonds (inrichting winkel).

Someren-Heide is een kleine kern met 1471 inwoners (500 huishoudens) waar al meer dan 30 jaar geen winkel meer was. Inwoners opperden dat het juist nu weer tijd was voor een kleine winkel in het dorp zodat jong en oud in staat zijn om zelfstandig boodschappen te doen. De missie van de SHop is om een kleine coöperatieve dorpswinkel zonder winst oogmerk te zijn die voorziet in de eerste levensbehoeften van de inwoners van Someren-Heide. De SHop is gevestigd in het gemeenschapshuis De Bunt.

De vrijwilligers van SHop

De SHop richt zich op 'lekker betaalbaar uit de buurt'. Dit betekent dat er veel, vooral verse producten verkrijgbaar zijn die in de directe omgeving geproduceerd worden. Someren-Heide heeft een groot tuinbouwontwikkelingsgebied waar veel producten geteeld worden. Dankzij de SHop zijn verse paprika's, komkommers, champignons, tulpen en lelies, asperges, aardbeien, aardappels, peren en eieren verkrijgbaar. Verder is de winkel vooral servicegericht. Dit betekent dat brood, vlees en supermarktproducten in de SHop gekocht worden tegen dezelfde prijs als in 'het moederfiliaal' in Someren (-Eind). Dit levert een besparing op van zo'n 8 km. Het assortiment wordt aangevuld

met streekproducten en boerderijzuivel (diverse soorten kaas, yoghurt en karnemelk) uit Helmond.

Op 8 november was de 1^e algemene ledenvergadering. Tijdens deze avond zijn de voorlopige resultaten gepresenteerd en die zien er positief uit. Een extra verrassing was dat de lokale garagehouder een bestelwagen ter beschikking heeft gesteld voor de SHop. De grote uitdaging is dat de klanten blijven SHoppen en dat de SHop nog bekender wordt en voor iedereen in Someren-Heide goed te vinden is. <<<

Mireille Winkelmolen
Voorzitter SHop

NLdoet

Op 21 en 22 maart 2014 organiseert het Oranje Fonds voor de 10^e keer NLdoet, de grootste vrijwilligersactie van Nederland. Samen met duizenden mensen in het hele land zet het Oranje Fonds de spotlights deze dagen op vrijwillige inzet en roept iedereen op de handen uit de mouwen te steken. Een nieuw verfe

op de muren van uw dorps huis, een grondige voorjaarsschoonmaak of het buitenterrein opknappen? Tijdens NLdoet krijgt u het voor elkaar!

Kloppend hart

Vrijwilligers zijn het kloppend hart van vele sociale initiatieven. Het Oranje Fonds laat daarom met NLdoet zien hoe belangrijk actieve burgers voor de samenleving zijn. Daarnaast draagt NLdoet bij aan een goed

imago van het vrijwilligerswerk. Ook laat NLdoet zien hoe leuk vrijwilligerswerk kan zijn.

Recordaantal

In 2013 waren ruim 310.000 Nederlanders actief bij ruim 8.300 klussen, een recordaantal.

Kijk op nldoet.nl hoe u kunt deelnemen, geld aanvraagt, een gratis promotiepakket en leuke kortingen ontvangt. <<<

Themabijeenkomst(en) Zorgcoöperaties

Vanuit samenwerking tussen KBO, VKKNB en Zet zijn op 7 en 10 oktober twee bijeenkomsten (Oudembosch en Wanroij) georganiseerd met als thema 'Zorgcoöperaties'.

Inleiding

De behoefte om langer zelfstandig te blijven wonen staat al lang op de agenda, maar daar zijn nieuwe ontwikkelingen bijgekomen, zoals de betaalbaarheid van de zorg (in relatie tot de toename van het aantal ouderen) en de toenemende onvrede over de kwaliteit van de zorg als gevolg van schaalvergroting en bureaucratie. De coöperaties kunnen een verschillende doelstelling dan wel invulling hebben. Ze zorgen voor een goede afstemming tussen de professionele en informele zorg en ze leveren een bijdrage aan de saamhorigheid in het dorp.

Belangrijk is dat men goed samenwerkt met de vrijwilligers/organisaties die reeds actief zijn in het dorp en dat voorkomen moet worden dat de zorgcoöperatie het overneemt van of concurreert met vrijwilligers die zich al jaren inzetten. Het is niet de bedoeling dat de zorgcoöperatie zelf ook weer als een professionele organisatie gaat functioneren. De meeste gemeenten hebben binnen de WMO financiële middelen om pilots uit te laten voeren. Iedereen kan een beroep doen op deze middelen, waarbij elke gemeente volgens haar eigen beleid bepaalt welke pilots zij financieren.

Enkele praktijkvoorbeelden:

✓ Leende

Leende is niet gestart met een enquête, maar eerst zijn alle (16) professionele zorgverleners gevraagd naar hun ervaringen en behoeften. In een bijeenkomst voor het hele dorp wordt vervolgens uitgelegd wat een zorgcoöperatie is, waarom dit goed is en om te peilen

wat de belangstelling is om vrijwilliger of lid te worden. Als daaruit draagvlak blijkt, wordt gestart met kleine activiteiten, bijvoorbeeld een telefooncirkel op straatniveau, vervoersdienst of iets dergelijks. De werkgroep krijgt ondersteuning van Zet.

✓ Schaijk

In Schaijk hebben ze vele jaren geleden het traject 'Is uw gemeente ouderenproof?' uitgevoerd. Deze verankeringsgroep, heeft zich ingezet voor de oprichting van een zorgcoöperatie, met als doel:

1. realiseren appartementen voor duurzaam verblijf
2. zo lang mogelijk zelfstandig laten wonen van ouderen
3. onderzoeken om kleinschalige zorgunits te realiseren in de kerren

Huis-aan-huis zijn informatiebrieven bezorgd met daarin de plannen om een zorgcoöperatie op te richten, de vraag wat de inwoners daarvan vinden en een uitnodiging voor een infoavond.

De groep heeft financiering gekregen van de gemeente vanuit de subsidieverordening WMO.

✓ Sterksel

Samen met Gerwen zijn ze, met ondersteuning van PON en de provincie, nu een traject gestart, wat bestaat uit 3 stappen:

- een enquête onder alle inwoners van 18 jaar en ouder (respons 54%)
- 25 diepte-interviews met inwoners, uitgevoerd door circa 20 vrijwilligers (koppels van 2 vrijwilligers), die hiervoor een korte training hebben ontvangen van het PON.
- 2 creatieve workshops.

De respons op de vragenlijst was zo hoog omdat de vragenlijsten persoonlijk zijn afgegeven en opgehaald door een grote groep vrijwilligers.

✓ Laarbeek

In de gemeente Laarbeek is in iedere kern een dorpsondersteuner, die fungeert als de oren en ogen van het dorp. De dorpsondersteuners zijn in dienst van de welzijnsinstelling, maar worden betaald door de gemeente. De zorgcoöperatie heeft 2 wijkzusters in dienst voor samen 10 uur. Daarnaast zijn er nog 4 personen die ingezet kunnen worden voor palliatieve zorg.

Behalve voor de deskundigheid is ook vanwege de continuïteit gekozen voor professionele wijkzusters. De coöperatie telt momenteel 287 leden. Tarieven die de zorgcoöperatie hanteert komen overeen met de tarieven van de gemeente. Zorgvragers betalen de zorg vanuit hun PGB. Mensen die geen PGB hebben kunnen ook zorg krijgen vanuit de zorgcoöperatie maar betalen de kosten dan uit eigen middelen. De coöperatie wil wel graag weten als mensen afgewezen zijn voor een PGB-aanvraag en waarom, om na te gaan of ze als coöperatie een soort spaarpot moeten vormen voor de mensen die buiten de boot vallen.

Coöperatie of vereniging

Het begrip zorgcoöperatie wordt in deze bijeenkomst zeer breed benaderd. Gekozen kan worden voor de coöperatie als (rechts)vorm, maar ook een vereniging of stichting is mogelijk. Ook kan de dorpsraad zelf, of een werkgroep of commissie zich inzetten voor dit thema. Een vereniging heeft voordelen omdat ze onder de AMBI-regeling vallen. Maar een coöperatie mag winst maken. Een coöperatie moet wel vennootschapsbelasting betalen en is BTW-plichtig, maar zolang de coöperatie niet te groot is, is dat niet van toepassing. <<<

Jolanda Luijten (PON)

Myriam van Kalken (VKKNB)

Tweede Kamerleden bezoeken zorgcoöperaties

Op 4 november bezochten de Tweede Kamerleden Mona Keijzer en Hanke Bruins-Slot (beiden CDA) het Platform Zorgcoöperatieve Ontwikkelingen Brabant. 's Ochtends was er een werkbezoek in Helenaveen, 's middags in Elsendorp. De dames brachten dit bezoek op verzoek van het Platform Zorgcoöperaties en de vereniging kleine kernen noord-brabant.

Helenaveen

In Helenaveen werden de dames verwelkomd door Henk Kerkers, wethouder van de gemeente Deurne. Na een toelichting op de werkwijze van de zorgcoöperatie door Jan Gerrits, voorzitter van Zorgcoöperatie He-

lenaveen, ontstond een levendige discussie. In de filosofie van de coöperatie is professionele zorg aanvullend op wat je zelf nog kunt. En dat laatste vaak nog met hulp van familie en/of hulp uit de omgeving. Degene die hulp of zorg nodig heeft behoud zoveel mogelijk zelf de regie. Niet alles wat het dorp wil is gelukt. Zo is het niet gelukt een kinderdagopvang op te zetten als gevolg van de overdaad aan regelgeving. Het bezoek werd afgesloten met een rondleiding langs de door de inwoners zelf opgezette en onderhouden voorzieningen.

Dorpsondersteuner

In Elsendorp vond 's middags een discussie plaats met bestuurders van de zorgcoöperatieve initiatieven uit Elsendorp en De Rips, wethouder Jan Bevers en andere betrokkenen bij het platform Zorgcoöperaties.

In Elsendorp organiseert een werkgroep van de Dorpsraad welzijn en zorg voor en door het dorp. Voor verpleging en verzorging wordt samengewerkt met een particulier thuiszorgbureau. Voor de ondersteuning van zorgbehoevende inwoners, de familie en de vrijwilligers is een dorpsondersteuner voor 8 uur in de week aangesteld die bekostigd wordt door de gemeente. Deze werkwijze is inmiddels in alle kernen van Gemert-Bakel overgenomen. Tussen de kerkdorpen wordt nauw samengewerkt, Niet alleen op zorggebied, maar bijvoorbeeld ook voor de jeugdsport.

Dorpsbudget of 'shared savings'

Wethouder Jan Bevers geeft aan dat de gemeente de indruk heeft dat de dorpsondersteuners circa 30% van de Wmo-aanvragen zelf in de gemeenschap kunnen oplossen. Vanuit Elsendorp wordt aangegeven dat zij 20-30% besparen op de PGB-gelden voor verpleging en verzorging. Zowel wethouder als zorgcoöperaties zien wel muziek in een 'dorpsbudget' of 'shared savings'. Geef een gemeente en haar gemeenschappen de ruimte

om welzijn en zorg op een manier te organiseren die hun past. Of - als de zorg door anderen wordt bekostigd, bijvoorbeeld zorgverzekeraars - laat de dorpen die zich actief inzetten delen in de besparingen: 'shared savings'. Met die gelden kan een dorp ook op andere terreinen aan de leefbaarheid werken.

Ook wordt vanuit de zorgcoöperaties gepleit voor minder of beter passende kwaliteitsregelgeving. "We hebben de zorg veel te ingewikkeld gemaakt, het systeem is failliet", aldus Frans Meulenmeester, voorzitter van de werkgroep zorg uit Elsendorp. In Elsendorp wordt geen indicatie voor wondverzorging meer aangevraagd. Het aanvragen van de indicatie kost meer tijd dan het wondverzorgen zelf. Dan maar wondverzorgen zonder indicatie en bekostiging. "Geef ons maar een dorpsbudget."

Zeggenschap

Mona Keijzer en Hanke Bruins-Slot hebben veel waardering voor wat er in de dorpen op zorggebied wordt gepresteerd. Beiden maken zich in de Tweede Kamer sterk voor minder regelgeving, maar dat is geen eenvoudige discussie. Ieder voorstel voor minder regels roept de tegenreactie op dat de kwaliteit van zorg te grabbel wordt gegooid. "Mensen kunnen gezamenlijk zoveel meer betekenen, maar daarvoor behoren ze wel de ruimte en de mogelijkheid te krijgen", stelt Hanke Bruins-Slot.

Informatie

Achtergrondinformatie over de zorgcoöperatieve initiatieven in Zuidoost-Brabant kunt u vinden op: www.sre.nl/projecten/platform-zorgcooperatieve-ontwikkelingen-brabant. Het platform zorgcoöperatieve ontwikkelingen wordt ondersteund door Dick Loeff, SRE, d.loeff@sre.nl. <<<

Alexander van den Dungen
Provinciale Raad Gezondheid

KERNKRACHT is een uitgave van de vereniging kleine kernen noord-brabant en komt tot stand met financiële ondersteuning van de provincie Noord-Brabant.

Met medewerking van:

Jan Backx
Alexander van den Dungen
Heleen van Exsel
Myriam van Kalken
Antoon Koevoets
Wim van Lith
Jolanda Luijten
Hanneke Neutkens
Wilma Numans
Marijke Timmermans
Ingeborg Verschuuren
Frans Vriens
Mireille Winkelmolen

Realisatie:

Ursem Communicatie

vereniging kleine kernen noord-brabant

Spoorlaan 444
Postbus 3078
5038 CH TILBURG
T: (013) 583 99 93
E: info@vkknordbrabant.nl
W: vkknordbrabant.nl
F: facebook.com/VKKNB